

Kohtuasi C-539/19

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

15. juuli 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Landgericht München I (Saksamaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

4. juuni 2019

Hageja:

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
– Verbraucherzentrale Bundesverband e.V.

Kostja:

Telefonica Germany GmbH & Co. OHG

Landgericht München I

[...]

Kohtuasjas

**Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, [...] –
Verbraucherzentrale Bundesverband e.V., [...] 10969 Berliin**

- hageja -

[...]

versus

Telefonica Germany GmbH & Co. OHG, [...] 80992 München

- kostja -

[...]

mis puudutab nõuet, [lk 2]

tegi Landgericht München I (Müncheni I esimese astme kohus, Saksamaa),

[...] 4. juunil 2019 [...] järgmise

kohtumääruse:

- I. Menetlus peatatakse Saksa tsiviilkohtumenetluse seadustiku (Zivilprozessordnung, ZPO) § 148 alusel.
- II. Euroopa Liidu Kohtule esitatakse ELTL artikli 267 alusel Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2012. aasta määruse (EL) nr 531/2012, mis käsitleb rändlust üldkasutatavates mobiilsidevõrkudes liidu piires, artikli 6a ja artikli 6e lõike 3 tõlgendamise kohta järgmine eelotsuse küsimus:

Kas määruse (EL) nr 531/2012 artiklit 6a ja artikli 6e lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et määruse (EL) nr 531/2012 artikli 6a alusel peavad mobiilsideoperaatorid kohaldama kõikide klientide suhtes alates 15. juunist 2017 automaatselt reguleeritud tariifi olenemata sellest, kas need kliendid kasutasid kuni selle ajani reguleeritud tariifi või eritariifi ehk niinimetatud alternatiivset rändlustariifi? [lk 3]

Põhjendused

- I. Hageja esitab ebaausa konkurentsi takistamist käsitlevate õigusnormide alusel kostja vastu nõude lõpetada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2012. aasta määruse (EL) nr 531/2012, mis käsitleb rändlust üldkasutatavates mobiilsidevõrkudes liidu piires (ELT 2012, L 172, lk 10, edaspidi „määrus nr 531/2012“), väidetav rikkumine.
 1. Hageja on kõigi Saksamaal asuva 16 tarbijakaitsekeskuse ja 25 muu tarbija- ja sotsiaalse suunitlusega organisatsiooni katusorganisatsioon. Hageja kaitseb oma põhikirja § 2 kohaselt tarbijate huve, võttes eelkõige asjakohaseid meetmeid ebaausa konkurentsi takistamise seaduse (Gesetz gegen unlauteren Wettbewerb, UWG) ja tarbijakaitsealaste õigusnormide rikkumise või muude eeskirjade eiramiste korral rikkumisest hoidumiseks hagi esitamise seaduse (Gesetz über Unterlassungsklagen bei Verbraucherrechts- und anderen Verstößen, UKlaG) koostoimes teiste tarbijakaitseadustega rikkumiste suhtes.
 2. Kostja on sidevõrgu operaator. Ta pakub tarbijatele muu hulgas mobiilsidelepingute sõlmimise võimalust.
 3. Kostja avaldas oma veebisaidil www.o2online.de teabe rändlusteenuste reguleeritud tariifide kohta. Ta märkis rubriigis „Üldine teave“ järgmist:

„Kõik O2 kliendid saavad alates 22. maist 2017 minna SMSi kaudu üle reguleeritud ELi rändlustariifile. Selleks tuleb saata SMS märksõnaga „JAH“ numbrile 65544. Seejärel toimub automaatne üleminek reguleeritud tariifile. Ülemineku õnnestumise kohta saadetakse selle kohta SMSiga kinnitus.“ [...]
[lk 4]

Kostja märkis rubriigis „Kuidas saada teenust kasutada reguleeritud ELi rändlustariifiga?“ veel järgmist [...]:

„Teil on põhimõtteliselt igal ajal võimalik hõlpsasti üle minna reguleeritud ELi rändlustariifile O2 rakenduse abil. Kõik O2 kliendid saavad alates 22. maist 2017 üle minna ELi rändlusteenuste reguleeritud tariifile lisaks ka SMSi kaudu. Selleks tuleb saata SMS märksõnaga „JAH“ numbrile 65544. Seejärel toimub automaatne üleminek reguleeritud tariifile. Ülemineku õnnestumise korral saadetakse selle kohta SMSiga kinnitus.“

Kui Te juba kasutate reguleeritud ELi rändlustariife (sealhulgas pakette „Roaming Basic“ või „Weltzonenpack“ ja „Mobiles Internet Ausland“), siis toimub üleminek 15. juuniks 2017 ilma, et Te peaks selleks ise midagi tegema. Senine reguleeritud rändlustariif muudetakse automaatselt uueks reguleeritud ELi rändlustariifiks nii, et alates 15. juunist 2017 kehtivad koduriigis kohaldatavad tingimused (mis hõlmavad kõnesid, SMSi ja andmesidet) kogu ELi piires.“

4. Hageja leiab, et kostja rikub oma äritegevusega määruse nr 531/2012 artiklit 6a ja artikli 6e lõiget 3, kui ta seab olemasolevate klientide, kes said teenust enne 15. juunit 2017 alternatiivse rändlusteenuste tariifiga, ülemineku reguleeritud rändlustariifile tingimuseks selle, et tarbija peab selle ülemineku SMSi või O2 rakenduse kaudu ise aktiveerima. Määruse nr 531/2012 artikli 6e lõike 3 teise lõigu kohaselt tuleb kõnealune võimalus tarbijatele kättesaadavaks teha automaatselt alates vastava korra jõustumisest, see tähendab alates 15. juunist 2017. Tarbijalt ei saa nõuda ülemineku aktiveerimist selleks, et kasutada koduturu tariife („roam like at home“ tariif, edaspidi „rändle nagu kodus“ tariif“). Kostjal on kohustus korraldada automaatne üleminek „rändle nagu kodus“ tariifile **[lk 5]** olenemata sellest, kas tarbija oli varem valinud eraldi rändlustariifi või mitte. Tegelikult näeb kostja ette, et tarbija saab reguleeritud rändlusteenuste tariifi eeliseid kasutada ainult pärast kostjale vastava avalduse esitamist. Nii toimides rikub kostja määruse nr 531/2012 artikli 6e lõiget 3.

Hageja palub neil kaalutlustel [...] kohustada kostjat seadusega ette nähtud sunnivahendite ähvardusel hoiduma internetis tarbijatele

suunatud äritegevuses sellest, et ta seab olemasolevate mobiilsidelepingute raames (välja arvatud tarbijad, kes kasutavad pakette „Roaming Basic“, „Weltzonenpack“ ja/või „Mobiles Internet Ausland“) alates 15. juunist 2017 kehtiva reguleeritud rändlustariifi („rändle nagu kodus“ tariifi) kasutamise tingimuseks tarbija kohustuse esitada kostjale vastav avaldus (eelkõige saata SMS märksõnaga „JAH“ numbrile 65544 ja/või aktiveerida üleminek O2 rakenduse kaudu).

5. Kostja vaidleb sellele vastu ja väidab, et määruse nr 531/2012 kohaldamisel tuleb eristada kahte liiki rändlustariife: reguleeritud ja alternatiivsed tariifid. Reguleeritud tariifid on standardsed tariifid, mille puhul ei tohi riigisisesele jaehinnale põhimõtteliselt kehtestada lisatasu. Lisaks saavad mobiilsideoperaatorid jätkuvalt pakkuda alternatiivseid rändluspakette, mis näevad ette erinevad tingimused riigisisese jaetariifiga paketist. Vaidlust ei ole selles, et klientide puhul, kes kasutasid juba enne 15. juunit 2017 reguleeritud rändlustariife, nõuab määrus nr 531/2012 automaatselt „rändle nagu kodus“ tariifi kohaldamist. Määruse nr 531/2012 artikli 6e lõikes 3 sätestatud [lk 6] automaatse ülemineku kohustust ei kohaldata siiski nende klientide suhtes, kes kasutasid 15. juuni 2017 seisuga alternatiivset tariifi.
- II. Esitatud küsimus puudutab liidu teise õiguse tõlgendamist. Sellele antav vastus on oluline käesolevas asjas tehtava otsuse jaoks, sest hagi rahuldamine [...] sõltub määruse nr 531/2012 artikli 6a ja artikli 6e lõike 3 tõlgendamisest, millega reguleeritakse jaemüügitasandil osutatavate rändlusteenuste lisatasude kaotamist. Kostja ei ole seni kehtestanud „rändle nagu kodus“ tariife kõigile klientidele, kes kasutasid 15. juuni 2017. aasta seisuga alternatiivseid tariife, ja seepärast on väidetav rikkumine jätkuv. Tähtpäevaks, 15. juuniks 2017 ei ole asi lahenenud.
1. Hageja [...] nõue kohustada kostjat rikkumisest hoiduma tuleb rahuldada, kui määruse nr 531/2012 artikli 6a ja artikli 6e lõige 3 näeb ette automaatse ülemineku reguleeritud „rändle nagu kodus“ tariifile määruse nr 531/2012 artikli 6a tähenduses nii klientide puhul, kelle suhtes kehtis 15. juunil 2017 juba reguleeritud tariif, kui ka selliste klientide puhul, kelle suhtes kohaldati selle päeva seisuga eritariifi ehk niinimetatud alternatiivset rändlustariifi.
 2. Praegu puudub nähtavasti veel kõrgema astme kohtute väljakujunenud praktika küsimuses, kas automaatne üleminek reguleeritud tariifile määruse nr 531/2012 artikli 6a alusel puudutab ainult nende klientide lepinguid, kelle suhtes kehtis kõnealuse ajani reguleeritud tariif, või näeb viidatud määruse artikli 6e lõige 3 ette ka automaatse ülemineku selliste klientide puhul, kelle suhtes kohaldati eritariifi ehk niinimetatud alternatiivset rändlustariifi. Samuti ei leidu selle kohta seisukohti õiguskirjanduses. Eri arvamusel on selles siiski ühelt poolt

Euroopa Komisjon ja teiselt poolt Saksamaa Liitvabariigi valitsus ja Bundesnetzagentur für Elektrizität, Gas, Telekommunikation, Post und Eisenbahnen (föderaalne elektri-, gaasi-, telekommunikatsiooni-, posti- ja raudteeamet, Saksamaa; edaspidi „Bundesnetzagentur“) kui riigi reguleeriv asutus määruse nr 531/2012 artikli 16 tähenduses. [lk 7]

- a) Euroopa Komisjon märgib Euroopa Liidu veebisaidil avaldatud teabelehel „„Rändle nagu kodus“. Korduma kippuvad küsimused“ [...] järgmist:

„9. Mul on juba selline rändlusteenuse pakett, mille olen oma vajadustest lähtuvalt välja valinud (nt ELis reisisides maksan ELis kehtestatud rändlushinnast küll pisut rohkem, kuid regulaarselt USAsse ja Kanadasse reisisides saan seal rändlusteenust kasutada väga soodsalt). Kas ma saan oma paketti pärast 15. juunit 2017 edasi kasutada?“

Jah. Mobiilioperaator võtab sinuga enne 15. juunit 2017 ühendust, et uurida, kas soovid oma paketti edasi kasutada. Kui seda kinnitad, saadki sama teenusepaketi kasutamist jätkata. Kui sa seda ei soovi või teenusepakujale ei vasta, hakkavad sinu paketi suhtes automaatselt kehtima uued „rändle nagu kodus“ eeskirjad.“

Hageja esindaja nõustub komisjoni seisukohaga ja märgib lisaks, et määruse nr 531/2012 artikli 6e lõike 3 sõnastuse järgi kohaldatakse „kõigi olemasolevate ja uute rändlusklientide“ suhtes artiklite 6a ja 6b kohaselt sätestatud tariifi „automaatselt“. Seega ei tehta vahet nende „olemasolevate“ klientide, kelle suhtes kohaldati reguleeritud tariifi enne 15. juunit 2017, ja nende „olemasolevate“ klientide vahel, kelle suhtes kohaldati enne 15. juunit 2017 alternatiivset tariifi. Selline tõlgendus on mõtte ja eesmärgiga kooskõlas. Seadusandja soovi kohaselt peaks reguleeritud rändlustariif olema tarbijatele põhimõtteliselt kasulik. Alternatiivset tariifi tuleks arvesse võtta ainult alternatiivse tariifi [lk 8] teadliku valimise puhul. See, et tarbijad otsustasid alternatiivse tariifi kasuks ajal, mil reguleeritud tariif oli vähem atraktiivne, ei võimalda järeldada, et selline kaalutusotsus tehakse ka nüüd.

- b) Saksamaa Liitvabariigi valitsus vastas küsimusele 22. augustil 2017 seevastu järgmiselt:

„Mobiilsideoperaatorid peavad kõikidele reguleeritud tariifi (varem nn eurotariif) kasutavatele klientidele võimaldama automaatse ülemineku reguleeritud „rändle nagu kodus“ („roam like at home“) tariifile. Kliente, kes kasutavad alternatiivseid tariife, tuleb teavitada sellest, et alates 15. juunist 2017 kehtivad

reguleeritud „rändle nagu kodus“ tariifid ja üleminek alternatiivselt tariifilt reguleeritud „rändle nagu kodus“ tariifiile on igal ajal võimalik ühe päeva jooksul ja ilma kuludeta“ [...].

Bundesnetzagentur vastab oma veebisaidil samuti küsimusele „Kas minu leping muutub 15. juunil 2017 automaatselt „rändle nagu kodus“ lepinguks?“:

„See oleneb sellest, kas Te olete otsustanud alternatiivse tariifi kasuks või kasutate reguleeritud tariifi. Kui Te kasutate alternatiivset tariifi, siis teavitab Teie mobiilsideoperaator „rändle nagu kodus“ teenuse käivitamisest ja selle eelistest. Teil on igal ajal võimalik tasuta (tagasi) üle minna reguleeritud rändlustariifile.“

Kostja jagab Saksamaa Liitvabariigi valitsuse ja Bundesnetzagenturi seisukohta, leides, et juba määruse nr 531/2012 artikli 6e [lk 9] lõike 3 sõnastuse ja ülesehituse kohaselt kehtib olemasolevate lepingute automaatse muutmise kohustus üksnes reguleeritud, aga mitte alternatiivsete tariifide puhul. Alternatiivsete tariifide automaatse muutmise kohustust ei toeta ka asjaomase korra mõte ja eesmärk. Alternatiivse rändlustariifi on klient teadlikult valinud oma tarbimisharjumuse põhjal ja see on tema jaoks soodsam kui reguleeritud rändlustariif (nt seetõttu, et ta on mõnes riigis selle teenuse sagedas kasutaja ja on rändlusteenuse tariifi sellele vastavalt kohandanud). Kui kostja kohaldaks kliendi isiklikest vajadustest lähtuvate alternatiivsete tariifide asemel automaatselt reguleeritud tariife, siis jääks klient selleks nõusolekut andmata ilma enda valitud eelistest. See kahjustaks kliendi huve tema lepingulise vabaduse seisukohast. Kostja kliendid, kes kasutavad alternatiivseid tariife, saaksid reguleeritud tariifile üle minna igal ajal ühe tööpäeva jooksul. Kostja teavitab neid sellest võimalusest, nii nagu näeb ette määruse nr 531/2012 artikli 14 lõige 3. Seda, et seadusandja sõnastas määruse nr 531/2012 artikli 6e lõike 3 alternatiivsete tariifidega seoses selliselt, et [klient] peab oma valikut kinnitama (*opt-in*), ega soovinud kohustada mobiilsideoperaatoreid teostama automaatset üleminekut, toetab ka viidatud määrusele 2018. aasta detsembris lisatud uus artikkel 5a. Uue korraga kehtestatakse muu hulgas „reguleeritud ELi-sisese side“ [jaehinna] ülempiir, mida kohaldatakse reguleeritud tariifide, kuid mitte alternatiivsete tariifide suhtes. Uue artikli 5a lõikega 3 kohustatakse mobiilsideoperaatoreid kohaldama olemasolevate klientide suhtes, kes kasutavad alternatiivseid tariife, automaatselt reguleeritud tariife, kui alternatiivne tariif ületab ülempiiri ja klient ei teata, et ta soovib alternatiivse tariifi säilitada. Artikli 5a lõige 3 sisaldab seega valikust loobumise võimalust (*opt-out*). Kui seadusandja oleks soovinud ka artikli 6e lõikega 3 sätestada mobiilsideoperaatorite kohustust [lk 10] kohaldada olemasolevate,

alternatiivseid tariife kasutavate klientide suhtes automaatset üleminekut, siis oleks ta samamoodi näinud ette ka loobumise võimaluse (*opt-out*).

III. Euroopa Kohtu pädevuses on otsustada, kumba tõlgendust järgida, mistõttu tuleb esitada eelotsusetaotlus. [...]

TÖÖDOKUMENT